

== Velja po pošti: ==
Za celo leto naprej . K 28.—
za pol leta 13.—
za četrt 8.50
za en mesec 2.20
za Nemčijo celoletno . 29.—
za ostalo inozemstvo . 35.—

== V upravištvo: ==
Za celo leto naprej . K 22.40
za pol leta 11.20
za četrt 5.60
za en mesec 1.90
S pošiljanjem na dom stane na mesec 2 K. Posamezne št. 10 v.

SLOVENECE

== inserati: ==
Enostolpna pettivrsta (72 mm):
za enkrat po 15 v
za dvakrat 13
za trikrat 10
za več ko trikrat . . . 9

V reklamnih noticah stane enostolpna garmondvrsta 30 vinarjev. Pri večkratnem objavljanju primeren popust.

== Izhaja: ==
vsak dan, izvenredno nedelje in praznike, ob 5. uri popoldne.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III. Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. Sprejema naročila, inserate in reklamacije. — Upraviškega telefona št. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Shod Slovencev v Gorici.

Gorica, 2. oktobra 1910.

Danes dopoldne se je v »Centralo-
vi«
dvorani vršil sijajen shod Slovencev v zadevi ljudskega štetja. Udeležba je bila velika. Dvorana »Centralova«
polna. Shodu je predsedoval državni in deželni poslanec Josip Fon, ki je po nagovoru in pozdravu dal besedo dr. Dereaniju. Ta je v daljšem govoru slikal, kake razmere vladajo za Slovence v mestu. Dejal je: »Živimo v času prebuje slovenskega naroda. Tudi Slovenci v Gorici so se dvignili visoko, posebno v gospodarskem oziru. Naravnost škandalozno je delovanje Italijanov v mestu. Statistika zadnjega ljudskega štetja v Gorici kaže, da je Slovencev v Gorici le okroglo 5000. Po govorikovem mnenju jih je gotovo nad 10.000. Posebno slabo se v narodnem oziru godi slovenskim poslom, ki so najbolj odvisni od milosti italijanskih gospodarjev. Ti pišejo imena slovenskih poslov na laški način in jih vpisujejo za Lahe. Mnogo Slovencev v mestu je v narodnem oziru preveč mlačnih. Vseeno jim je, ali se v družini govori laško ali slovensko. »Biti slovenske krvi bodi Slovencu ponos!«
S temi besedami zaključil svoj govor. (Veliko odobravanje.)

Nato nastopi kot govornik dr. Pavlica, ki govori o ljubezni do naroda ter stavi za zgled češki narod, njegovo probujenost in samoljubje. Nemški listi so pisali, da Slovenci izumirajo na Spodnjem Štajerskem. Res pa je, da so danes Nemci v nevarnosti na Gorenjem Štajerskem. Mi ne hiramo in ne umiramo, temveč naš narod, čeprav prejšnje čase stiskan in tlačin, se je dvignil na visoko stopinjo narodne zavednosti in kulture. Na železniških postajah pri nas služijo Nemci, ki so prišli s Tirolskega, Salcburškega, Štajerskega in od drugod. Slovenci pa morajo stiskati trebuhe in mirno gledati ohole nemške iredentiste. Enako je v uradih. Avstriji je najbolj nevarna nemška iredenta! (Odobravanje.) Končuje z besedami Jurčičevimi: »Trd bodi, neizpros, moč jeklen, za pravice naroda svojega!«
(Odobravanje.)

Nato je dr. Medvešek stavil tri resolucije, ki so bile z velikim odobravanjem sprejete.

Resolucije zahtevajo od vlade, naj napravi konec germanizaciji na železnici, naj ukrene vse potrebno, da se bo ljudsko štetje vršilo nepristransko in da teh poslov ne bo izvrševal magistrat. Dr. Medvešek poudarja, da je ljudsko štetje zato tako važno, ker s tem pokažemo, koliko nas je. Če nas bodo našli malo, se vlada na naše šolske in druge narodne zahteve v Gorici ne bo ozirala.

Poslanec Fon je nato med velikim navdušenjem zaključil lepi shod.

Ogri in dalmatinska železnica.

Dr. Rudolf Havazs, podpredsednik »Ogrske geografske družbe«
je te dni objavil velezanimiv članek z ozirom na zgradbo dalmatinske železnice. Ker je članek zanimiv tudi za naše razmere, hočemo seznaniti z njim tudi našo javnost. Havazs izjavlja bistveno:

Pravzaprav se ne gre toliko za dalmatinsko, kakor za hrvaško železnico. Splošno naziranje »dalmatinska železnica«
je napačno, kakor so tudi napačna razna poročila, ki so jih o železnici objavljali razni ogrski in avstrijski listi. Potrebno se mu zato zdi, da o tem vprašanju pouči javnost

Hrvaška je že večkrat v raznih oblikah izjavila željo po železniški zvezi skozi Liko. Ogrske vlade so zavemale glede na liško železnico načeloma vedno prijazno stališče. Ustrašile so se zgolj relativno visokih stroškov za zgradbo liške železnice, ker se je smatrala železnica potrebna iz strateških razlogov in ker so sodili, da Like, ki ni zelo naseljena, železnica gospodarsko ne bi dvignila.

Zgradba liške železnice je ostala zato pobožna želja Hrvaške in Dalmacije. Aktualno je postalo vprašanje šele leta 1906., ker je bilo po avstrijskih vladah zanemarjeni Dalmaciji obljubljeno, da dobi železniško zvezo z državo. Koerberjevo ministrstvo je zato zahtevalo, da naj za dovoljenje izpolnitve oderberške železnice Ogrska zgradi progo Knin-Gospič-Ogulin. V zapisniku, ki tvori bistven del avstro-ogrské pogodbe, se je zabeležilo, da naj se prične graditi proga Knin-Ogulin leta 1908. in dograditi leta 1911. Stvar je bila do tu v redu. Če bi bila Avstrija takoj zgradila svojo kratko progo v Dalmaciji do Knina in bi bila silila na nadaljevanje proge, bi bila že

dograjena ali bi se vsaj zgradba bližala koncu. V Avstriji kakor tudi na Ogrskem je počivalo vprašanje o zgradbi, dokler ni po nastopu dalmatinskih poslancev bilo vprašanje zopet izproženo. Namesto pa, da bi pričeli graditi že dogovorjeno progo, so se pa pričeli zopet pogajati. Medtem je bila namreč anektirana Bosna in Hercegovina. Vojaški krogi so želeli železniško zvezo med Novim in Kninom.

Ogrsko in avstrijsko časopisje se že nekaj mesecev sem peča z vprašanjem, kakor da se ne gre za že sklenjeno progo, ampak kakor da bi se šlo za nov projekt. Koalijska vlada, ki je brez dvoma želela, zgraditi za Hrvaško in Dalmacijo gospodarsko velevažno železnico, je prevzela od prejšnje liberalne vlade sklenjeni načrt in je doslegla sankcijo protokola, ki tvori bistven del pogodbe. Koalijska vlada je napravila le napako, ker je sklenila za zgradbo liške železnice dogovor z nekim bančnim konsorcijem in mu dala popoln monopol, konsorcij je zahteval za zgradbo proge, ki bi stala 100.000.000, celih 225.000.000 K. Z ozirom na visoko, po konsorciju stavljen zahtevo se je seveda prejšnja vlada obotavljala, izročiti zgradbo dotičnemu bančnemu konsorciju. Zgradba je zato dozdaj izostala.

Vsa zadeva je pa prešla v novo fazo. V »Österreichische Rundschau«
je izšel baje iz avstrijskega ministertva članek, ki napada ogrsko vlado in ki dela propagando za progo Novi-Knin proti ogulinski progi. Članek je povzročil, da so ogrski strokovnjaki natančno proučili vprašanje in se prepričali, da Ogrski kljub višjim stroškom bolj koristi po pogodbenem zapisniku sklenjena proga, kakor po Avstriji propagirana proga čez Novi in da je ogulinska proga edina, ki dejansko odgovarja politično in gospodarsko ogrskim koristim in potrebam. Ogrski železniški strokovnjaki, med njimi načelnik stavbnega oddelka ogrskih državnih železnic Belá pl. Gönczy, ki je zastopal ogrsko ministertvo pri obhodu trase Ogulin-Knin, so se z besedo in pismeno zavzeli za zgradbo proge Ogulin-Knin in naglašali, da edino ta proga odgovarja ogrskim koristim. Gönczy je v svojem predavanju v društvu inženirjev in s svojimi publikacijami v strokovnem listu »Közmunka«
podal za ogulinsko progo take argumente, da je pravzaprav neumljivo, kako se je sploh na ogrski strani razmotrivalo vprašanje o trasi Novi-Knin.

Ne glede na navadene razloge se pa gre tudi za to, da se ne izpolni z zgradbo proge Ogulin-Knin zgolj Hrvatoma dana obljuba, marveč da se zgradi tista proga, ki se je dogovorila z zapisnikom, ki tvori bistven del pogodbe. Naglašati se tudi mora, da je projekt proge Ogulin-Knin velike važnosti za Ogrsko, ker se ž njo ne doseže zgolj zelo važna zveza z vsemi večjimi dalmatinskimi pristanišči, marveč da se štiti po njej edino ogrsko pristanišče — Reka.

Ne sme se prezreti, da pomenja zgradba liške železnice za Ogrsko žrtev. Z ozirom na bodoči razvoj in ker bo železnica omogočila Ogrski paralizirati s tarifi protigorska avstrijska stremljenja, potrebuje Ogrska protutež kakor tudi, da dobi Ogrska vpliv v južnih provincah. Ogrska mora priti do dalmatinskega obrežja. Po zgradbi proge Novi Knin bi to ne bilo mogoče.

Havazsov članek jasno kaže, da hočejo Ogri ogulinsko železnico in da se bo tudi zgradila, kakor se prične graditi tudi belokranjska železnica. Ogrom se gre pri zgradbi novih železnic seveda tudi za lastne koristi kar je z ogrskega stališča seveda umljivo. Havazsov članek je v marsikaterem oziru zanimiv tudi zato, ker se lahko med vrstami čita, da priganjajo Ogri Avstrije, naj zgrade potrebne proge, ki so potrebne za popolno dalmatinsko železnico. Naši liberalci, ki ne privoščijo iz političnih ozirov ne Belokranjcem, ne Hrvatoma in ne Dalmatincem dalmatinske železnice in lažejo, da se ne bode gradila, zopet lahko vidijo, kako da ima laž kratke noge. Zapisnik, ki ga Havazs tolikrat omenja, obsega kakor splošno znano, tudi progo Novo Mesto-Karlovac. Nas le veseli, ker vidimo, da so pričeli Ogri sami odločno pritiskati na našo vlado, naj izvede, kar je obljubila v pogodbi. Lažnjivi naši liberalci so zopet za eno blamažo bogatejši. — kar si seveda ne bodo vzeli k sreči, ker so navajeni blamaž in političnih — porazov.

Slovensko gledališče.

ANTON MEDVED »KACIJANAR«
(Premiera 1. oktobra 1910.)

Že lani so nam obetali uprizaritev »Kacijanarja«, a Medved ni dočakal premiere svojega najlepšega dramatičnega dela, ker so lani ostale obljube prazne besede, letos pa, žal, Medveda ni več med živimi.

LISTEK.

Deklè z biseri.

Angleško spisal H. Rider Haggard. — Prevel J. M.

(Dalje.)

XXIV. POGLAVJE.

Gospodar in sužnja.

Nestrpno so pričakovale množice, kedar da se prikaže deklica z biseri. Dva stražnika z gorečima bakljama v rokah jo pripeljeta na trg. Krasna je bila v svitu žarečih bakelj, ko je stopila med stražnikoma pred svoje kupovalce. Ti so stopili bližje, med njimi tudi trgovec Demetriji iz Egipta in stara ženska z glavo zavito v pajčolan in s košarico na hrbtu; spremljal jo je služabnik, oblečen kot suženj in nosil tudi pretežka, ker je od časa do časa zastokal in zgibnil s svojima ramama. Tudi hišnik Saturij je svest si svoje veljave stopil čez vrh in si ogledoval vjetnico. »Oglejte si jo,«
reče voditelj dražbe. »Več kakor dvajset let že vodim dražbe in prodaje tukaj in ves ta čas sem prodal kakih petnajst do šestnajst tisoč mladih žensk. Prišle so iz vseh delov sveta, iz najdaljnega vzhoda, iz grških

gorâ, iz Egipta in Cipra, iz Španskih planjav, iz Galije, od naroda Teutonov, z otoka Britov in mnogih drugih krajev. Med njimi je bilo mnogo krasnih žensk, povem vam pa prav pošteno, da se ne spominjam nobene, ki bi bila tako popolna, kakor je ta deklica, ki vam jo imam čast danes zvečer prodati. Rečem še enkrat — pogledite jo in povejte mi, ali ne govorim resnice?

Ka pravite? Oh, da, obveščen sem, da so njeni zobje popolnoma zdravi, da ni nobene napake prikrile in da so lasje njena lastnina. V resnici, največji kiparji, naj si bodo starodavni ali današnji, bi jo z radostjo porabili, da bi po njej napravili kip boginje lepote. In jaz upam, da oni, ki jo kupi — pri tem se ozre na Saturija — gotovo te želje ne odreče priznanim umetnikom.

S tem sem povedal vse; pripomniti moramo samo še to, da se na poseben ukaz imperatorja Tita, ki jo je vjel, z njo vred proda tudi njena krasna ovratnica z biseri, ki jo ima okoli vratu. Ravno kar sem naprosil nekega prijatelja strokovnjaka, da si ogleda bisere, in on ceni ovratnico na najmanj sto sestericjev. Dalje je tudi precejšnje posestvo v Tiru in okolici, ki bi ga podedovala, ako bi bila svobodna. Rekli boste sicer, Tir je daleč in težko bo tam dobiti posestvo; v teh besedah je seveda nekaj resnice. Toda pravica do onega posestva je popolnoma zajamčena.

Tu imam po Titu podpisano listino; v njej zapoveduje vsem uradnikom, častnikom in drugim osebam, ki pridejo v pošte, da brez odloga in brez odškodbe izročijo vse to posestvo, nekdanj last Benonija, judovskega trgovca v Tiru in člana sanhedrima — starega očeta vjetnice, kakor se mi sporoča — onemu, ki jo kupi. Ta listina je nedotakljiva in neovrgljiva, kakor je še posebej zapisano. Ali jo kdo želi videti? — Ne! Vidim, da mi zaupate.

Sedaj pa glede prodaje omenim samo še to, čim več boste ponudili, tem bolj bo zadovoljen naš slavni vojskovodja Tit, tem bolj bodo zadovoljni ubogi in ranjeni vojaki, tem bolj bo tudi zadovoljna deklica sama, ki bode videla, kako je dragocena, in tem bolj bom zadovoljen tudi jaz, vaš ponižni prijatelj in sluga, ker jaz nimam stalne plače, kakor si dovoljujem vam naznati, marveč dobim samo odstotke od skupljenega denarja.

Sedaj, gospodje, koliko naj izkličem? Kakih tisoč sestericij za začetek? O, nikar se ne smejite, kajti jaz se na-dejam še več. — Petdest? Vi se šalite, prijatelji. No, pa začnimo s petdeset. Petdest — sto. Le naprej, gospodje, sicer ne pridemo danes do večerje. Dve sto. — tri, štiri, pet, šest, sedem, osem sto! — Torej osem sto! Čemu ste se ustavili?«
in nagovoril je kupca, ki je stopil preko ograje.

Ta pa je zmajal z glavo in vzdihnil. »Višje ne morem. Tako blago je za bogatejše,«
in zdelo se je, kakor da bi tem besedam pritrdili njegovi tekmeči, ker so tudi oni nehali ponujati.

»No, prijatelj Saturij,«
je dejal uradnik, »ali spiš, ali nimaš ničesar pripomniti? Samo po stotinah sedaj, gospodje, zapomnite si, samo po stotinah. Hvala, sedaj imamo devet sto,«
in oziral se je naokrog, pričakujoč, če je ta ponudba poslednja.

Tedaj stopi trgovec iz Aleksandrije med kupce in vzkligne:

»Tisoč pri bogovih!«

Saturij nejevoljno pogleda tega človeka. Kdo se pač drzne ponuditi proti Domicijanu, cesarjevemu sinu, cesarjevemu bratu, ki utegne sam postati cesar? Kljub temu pa se je oglašil in rekel enajst sto.

Še enkrat Demetriji vzdigne svoj prst.

»Dvanajst. — Dvanajst sto!«
reče uradnik vznemirjen, ljudje pa so si komaj upali dihati, kajti takih cen doslej niso bili vajeni.

»Trinajst,«
reče komornik Saturij. In zopet se prikaže prst v zraku.

»Štirinajst sto. Štirinajst sto imam proti tebi, častiti Saturij. Dalje, dalje, sicer moram končati, kar morda ne bode všeč onemu, ki te je poslal. Ne bodi tak stiskač, prijatelj, vsaj imaš veliko denarnico, ki jo lahko prazniš in

Kot otvoritveno predstavo si je izbrala intendantca Medvedovo tragedijo, domače delo, ki nudi obenem vsem igralcem priliko, da se vsled številnega personala igre predstavijo gledališkemu občinstvu. O igri sami se je že toliko pisalo, da naj za danes samo konstatiram, da je delo v vsakem oziru klasično, da pa računa premalo z gledališkimi zahtevami. A Medvedov krasen jezik in njegovi krepki, lepi in kleni verzi donijo tudi v gledališču kot fanfare med publiko. Značaji so risani krepko in dosledno, dejanje se razvija verjetno in neprisiljeno.

Z igralci pa nikakor nisem bil zadovoljen, tudi z uprizoritvijo kot tako ne! »Stila« v slovenskem gledališču sploh vajeni nismo, takih konglomeratov pa tudi z lepa nismo še videli. — Šetfilova in deloma Danilova ste igrali v klasičnem stilu, Nučič v virtuoznomeiningovskem, Bohuslav v modernonaturalističnem, Šimaček v neznošno patetičnem XVIII. stoletja, Verovšek in Iličičeva v realističnem z malo koncepcijo klasičnemu, Wintrova in Grom pa sta vzbujala semtertja reminiscence na romantiko. Komparzerija je pa igrala tako, da je nas oblival pot! —

Naloga režije je bila, da je opazila te razne »stile«, jih izravnila, omilila in izednačila. Tako bi dobila uprizoritev vsaj na zunaj enoten značaj in tehnika igranja bi ne bila trgana na bog-dovršena, kadar je ulita iz enega kosa, ne pa kadar je sestavljena kakor mozaik iz raznobarnih kamnov in kamenčkov. Stil, v katerem bi se moral igrati Medvedov »Kacijanar«, je brezdvomno stroga observanca klasičnih tradicij z vsemi moderno-realističnimi pridobitvami o pojmovanju in igranju klasičnih del.

Verovšek (Kacijanar) je bil v posameznih momentih dober, večkrat pa se je opazilo, da je igral na zunaj, medtem pa je pozabil na notranjo poglobitev svoje uloge! Maska mi ni ugajala, ker je dajala njegovi impozantni postavi bolj tip »očeta«, kakor junaka. Dasi je Kacijanar junak-oče, je v igri predvsem junak in ne oče! Pohvaliti moram njegovo nikdar pretirano igranje, grajati pa premalo duše.

Nučič (Nikolaj Zrinjski) je bil v I. dejanju izboren in je v vsaki nuanci psihološko igral vsako pointo. Pozneje je zašel v maniriranje in šablono in je preveč povdarjal klasično »distanco« in virtuoznost govorne tehnike. Njegov organ je zelo simpatičen in lep, tudi maska je bila dobra.

S Šimačkom (Ivan Zrinjski) Slovenci nismo nič pridobili, Čehi pa nič izgubili. Njegov patos je neznosen, njegova nema igra nevtrina. Pretiravanje in patetično vzdihovanje je doseglo tako nevarne dimenzije, da smo se v resnici bali, kdaj se potrgajo gumbi na njegovi suknji. — Slovensčine se je že precej navadil.

Erdöd (Danilo) je imel krasno masko, a bil brezdvomno premalo dostojanstven.

Dahi (Bohuslav) je bil relativno in absolutno najboljši! Njegova maska, premišljeno-odmerjena igra, psihološko umevanje uloge, diskretne geste in sploh vse, kar tvori ulogo, je pogodil tako dobro, da mu moramo prisoditi v Medvedovi tragediji prvenstvo.

Šetfilova (Salamanka) je igrala umerjeno, strogo in konsekventno v klasičnem stilu; pozna se ji »šola« in

ki se imenuje rimsko cesarstvo. No, hvala lepa, sedaj imamo petnajst sto. No, moj prijatelj na oni strani? Kaj, ali imaš že dovolj?« in ozrl se je na aleksandrijskega trgovca, ki se je obrnil v stran in z rokama zakril svoj obraz.

Nekrat se oglasi stara ženska s košarjo na hrbtu in reče mirno, pa odide:

»Dva tisoč.«

Navzoči so se na ves glas zakrohotali.

»Moja draga mamka,« reče vodja in jo dvomljivo pogleda, »dovoljumej si vprašati, ali meniš dva tisoč sestercev ali sesterčijev?« Oprosti, vendar prišlo mi je na misel, da morda zamenjuješ ta dva denarja.«

»Dva tisoč sesterčijev«, ponovi starka z odločnim glasom.

»No, no,« reče uradnik, »mislim, da moram sprejeti to ponudbo. Prijatelj Saturij, sedaj je dva tisoč na ponudbo in sicer ne tvojih.«

En sesterčius (sesterc) je bil vreden kakih 22 vinarjev, en sestercium (sestercij) pa je bila vsota denarja v vrednosti kakih 190 kron.

(Dalje prihodnjič.)

inteligentno pojmovanje. Organ nam pa ni preveč ugajal.

Iličičeva (Sholasta) je bila dobra, samo v prizorih, v katerih je igrala z Šimačkom, nam ni ugajala, ker je partnerjevo pretiravanje vplivalo očividno tudi nanjo. Drugače pa je pokazala dokaj duše in iskrenosti.

Eliza (Danilova), dobra v maski in igri, je imela le majhno ulogo; Katarina (Wintrova) je napravila vse, kar more napraviti »naivka« iz »demona«. To pa ni napisati na njen rovaš, ampak na račun napačne zasede!

Hojzič (Grom) je šele začetnik, zato ima še to in ono napako v svoji igri. — Slab pa ni bil. Vsekakor naj se uči in vztraja!

Martelozi, banovci in uskoki so pa bili pod vsako kritiko. To ni bilo gledišče, ampak cirkus! Če so komparzi še začetniki in se ne znajo še šminkati, naj se jih nauči! Naravnost smešni so bili njihovi obrazi, karmina si niso nanesli enakomerno na lice, tena pa si sploh niso nadeli; na obrazu, katerega maska nam je svedočila 15 let, si videl brke 35-letnega moža. In ta igra! — Režija mora tudi na take stvari paziti in jih preprečiti. Če ne, se občinstvo upravičeno roga smešnemu nastopu komparzerije, kot je tudi faktično v soboto zbijalo dovtipa.

Režija naj poskrbi, da se »kamenita« grajska lipa ne bo majala, kadar se je kdo dotakne! Kam naj denemo flu-zijo? ! Prospekt »gozd« se je konstantno zibal in gugal! Če statisti ne vedo, da se gozd ne »maj«, če pride tudi tisoč ljudi med drevje, naj jim to režiser pove. To so stvari, ki se drugod strogo kaznujejo. Klici zarotnikov v I. dejanju se morajo stopnjavati, ne smejo biti vedno enako navdušeni in glasovno enako silni. V zadnjem dejanju klici za odrom potihnejo pri ljubljanski režiji nakrat in se oglašijo obenem! To je nenaravno! Poskusite ob začetku in koncu z starim, a še vedno dobrim ljudskim mrmranjem »rabarber«. Kostumi so za naše razmere bili še precej primerni. Inscenacija V. dejanja pa je bila v ospredju iz zelene, sodnijske sobe, prospekt je bil od rujavke kmečke sobe, za lok je bil pa ustavljen moderen barvasti alkoven! — Ali bi se to ne dalo napraviti in postaviti bolj enotno, ne tako »komponirano«. Tudi uporaba praktičnih kulis za stebre v predsobi se je kaj malo podala.

Kar se pa tiče režije glede nastopov in dispozičije v aranžiranju poz in krajevne menjave ji gre vsa hvala.

Facit: Naši igralci niso klasičnih iger vajeni, zato jim marsikaj pregledamo; tudi še niso »v-igrani« ob začetku sezone; vrhu vsega je Medvedov jezik govorenju na odru precej neprikladen in težak; zato ne smemo biti prestrogi! Vendar je naš princip: — »Le odkrita in poštena graja in zasluženo priznanje vodi do napredka!« d. d.

OPERA

Je otvorila sezono včeraj s Smetanovim »Daliborjem«. Nova sezona, nove moči. »Dalibor« je šel preko odra neopazovan, vsa pozornost se je koncentrirala na nove moči, katere so se mogle parkrat zahvaliti krepkemu aplavzu, ki je svedočil o zadobljeni simpatiji. Predvsem smo z novim g. kapelnikom prof. Reinerjem pridobili. Znal je večeru dati in tudi vzdržati umetniško obilježje kljub umevni nervoznosti in tremi, ki jo je bilo opaziti, ne da bi motila. Orkester Slovenske filharmonije, v katerem se je zopet pojavil harfist, upajmo da za celo sezono, je živahno sledil kapelniku, dasi je parkrat ušel s filharmoničnih tal in ga je dirigent vlekel nazaj liki nepokornega dečka. Sopranistinja g. Nadasz se je uvedla odlično, dasi je pela rezervirano vsled telesne indispozičije. Njena impozantna postava bo izborna služila v Wagnerjevih operah, če jih bomo letos kaj doživeli. Glas njen je prijeten, poln, sigurno dovolj izdaten, njena igra lepo umerjena.

Takisto simpatična je g. Šmidova, koloraturka zvonkega glasu, močnejšega kot bi njenemu telesu prisodil. Gibčna v igri je napravila vtis, da je s srcem in dušo pri stvari.

Tenorist g. Waszmut je čedne vnanjosti. Glas njegov je blagdoneč, vendar nekoliko rezek, v igri pa je bil včeraj preveč rezerviran.

Drugi tenorist g. Nevole je pa mnogo boljši v igri kot v glasu. Tista skrivnostna oseba, gosp. ravnatelj Govekar, namreč ni muzikalen, ki nabira po svetu za slovenski oder ljudi, ki so dobre volje in čednega glasu, je v tem slučaju domalega odpovedala.

Baritonist g. Peršl je po včerajšnjem večeru soditi, ena najboljših moči našega odra. Njegov tenoralni bariton živo spominja na g. Ourednika, od katerega smo se tako težko ločili. Resničen užitek si obetamo od uloge,

kjer bo imel več prilike, se razviti, tembolj, ker je g. Peršl pustil erar in se iz ljubezni do stvari posvetil gledališču. Od domačih smo pozdravili po daljšem presledku zopet simpatičnega basista gosp. Križaja. Ta pevec ima materijal, ki bi spojen z izdatno muzikalno inteligenco, bližje gospoda ne poznamo, zaslужil boljše usodo, kot ga najbrže čakata na tem odru.

Gosp. Bukšek je sinoči zopet potrdil to, kar se je o njem že mnogokrat konstatiralo. V vsakem oziru dobro uporaben, le škoda da se ga samo fruktificira in da niti časa nima se izobraziti, ker ne more samo od zraka živeti.

Z veseljem smo pozdravili člana »Ljudskega odra« g. Vrečarja v sicer majhni ulogi sodnika.

Tako je prav, domače moči naprej. Mi bomo strogo zasledovali postopanje ravnateljstva v tem oziru. Naše stališče je in ostane, da raje vidimo talentiranega in pridnega domačega igralca ali pevca slabše izvesti ulogo kot pa tujca izborna. To nas bo dovedlo do domačega ensembela.

Moški zbor je bil dober, ženski bolj reven in bo treba gosp. ravnatelju skrbeti, da se okrepi.

Splošen vtis je bil včeraj ugoden, predstava povprečno dobra. Razpoloženje nekoliko nervozno med igro, mirno-klepetavo v premorih.

A. S.

Rdeča komedija na Dunaju.

Včeraj so priredili socialni demokratki veliko demonstracijo na Dunaju proti draginji mesa. Vsi njihovi govorniki so zahtevali, naj se prične uvažati argentinsko meso. Samoobsebi umljivo je pri socialnih demokratih, da so ob tej priliki na vse kripnje zabavljali proti kmetu. Draginja je stvar, ki jo vsi čutimo. Cel svet, ne samo Avstriji in tudi ne samo Evropci, ampak tudi Američani tožijo čez njo. V kartelih in trustih združeni veliki bogataši so pognali kvišku cene vseh izdelkov in pridelkov celega sveta. Živina danes ne pride na trg naravnost od kmeta, marveč bogati živinski veletržci prekupejo živino in imajo sami največje dobičke od nje. Predno dobi mesar n. pr. živino v roke, je šla že prej skozi več rok. V vsaki ostane nekaj dobička. Veliki živinski trgovci imajo velike mlatilnice. Eno tako napravo vidimo tudi na ljubljanskem polju. Mi vidimo glavni vzrok sedanje velike draginje živine predvsem v nezdravi organizaciji živinske kupčije same kot take. Ne agrarci, ampak liberalno gospodarsko načelo, načelo egoizma, povzroča draginjo živine, povzroča pa tudi, da so vse druge stvari, ne samo tiste, ki jih rodi zemlja, dražje: obleka, stanovanja, orodje, luč, kurjava, kolonijalna blago itd. Od višjih cen živil in živine dobi kmet samo malo, profite kmetovih žuljev spravljajo tisti ljudje, ki najbolj zabavljajo čez kmeta in ki huj-skajo tistega delavca proti njemu, iz katerega žuljev se ravnotako kakor iz kmetovih bogate. Uvoz argentinskega mesa, če bi tudi prišlo do njega, bi morebiti hipoma, trenutno znižal cene mesa, a ne dolgo, kakor jih ni znižal v tistem Londonu, kjer so pritožbe o draginji še silnejše, kakor na Dunaju. Vedno večja draginja sili konsumenta v odpor, ampak žal še tako veliki shodi draginje ne bodo odpravili, ker je zastrupljen danes cel ustroj družbe same, tiste svetovne družbe, ki jo huj-skajo v boj n. pr. proti kmetu tisti, ki imajo sami največje dobičke od sedanje splošne draginje in ki so jo sami povzročili, zato pa tudi liberalni listi kriče in vpijejo, ker hočejo s svojim kričanjem odvrniti pozornost od pravih krivcev v svojih lastnih vrstah. Sekira se mora nastaviti pri korenini. Boj se mora izvajevati proti trustom in kartelom. Pot je pokazal poslanec V. L. S. dr. Krek s svojim zakonskim načrtom proti vsem trustom in kartelom, tudi proti kartelom velikih živinskih trgovcev. Zakaj socialni demokratki ne nastopajo s tisto silo in odločnostjo proti kartelom in trustom, kakor nastopajo proti kmetu, ki ga karteli in trusti ravno tako derejo, kakor derejo delavca. Zato, ker so sami v najtesnejšem stiku s karteli in s trusti. Dunajsko včerajšnjo komedijo socialni demokratki niso uprizorili zaradi draginje same. Toliko pameti socialnim demokratom namreč še pripisujemo, da znajo, da sam uvoz argentinskega mesa ne bi odpravil draginje niti draginje mesa. Socialna demokracija v Avstriji doživlja pri nadomestnih volitvah poraze. Hudo se kregajo med seboj nemški in češki socialni demokratki. Pograbili so zato demagoško orožje zabavljanja proti kmetu, da vlove kaj ribic v svoje rdeče mreže. Na Dunaju so priredili veliko komedijo, da prestra-

šijo vlado, ki se glede na uvoz argentinskega mesa obotavlja, ker se mora ozirati na dotične dogovore z ogrsko vlado. Mi smo za najodločnejši boj proti draginji, ampak udarci morajo padati naravnost v srce tam, kjer tiči pravi vzrok vse sedanje draginje: padati morajo v srce povzročiteljev sedanje draginje, tistih denarnih mogotcev, ki danes združeni v velikih kartelih in trustih derejo ljudstvo celega sveta. Socialnodemokratske prostaške psovke, zabavljanja in tudi shodi sedanje svetovne »draginje« ne bodo odpravile, kar zna vsak, ki pozna zgolj črko a ustroja sedanjega svetovnega gospodarstva, ki se mora streti, da se dosežejo ugodnejše življenjske razmere. Z delom in z vztrajnostjo se bo to doseglo, z rdečo kričavostjo pa nikdar ne!

Balkan pred vojno?

Na Balkanu vre. Posameznosti, o katerih more zvedeti javnost, kažejo jasno, da se od različnih vplivnih strani stremi po načrtu, da se poostri položaj na Balkanu. Na srbskega kralja Petra se pritiska močno od zunaj, da bi zavzel Turkom sovražno stališče. Odkar je izbruhnila takozvana bosanska kriza, je Srbija vedno poudarjala, da more iskati svojo srečo le v tesni zvezi s Turško. Zato se je v Beogradu tudi mrzlo sprejemalo vse bolgarske ponudbe, samo da se ne bi motilo razpoloženje v Carigradu. Sedaj pa se skuša sklenjeno vojaško pogodbo med Rumunijo in Turško, ki ima po zatrdilih samo defenziven slučaj, izrabljvati v Srbiji kot povod za skupno obrambo »nameravanega napada« ter za zvezo z Bulgarijo v slučaju resnih konfliktov. Res je, da srbski veljaki niso hoteli takoj sprejeti nove kombinacije; toda za kralja Petra je na razpolago sredstvo, ki nanj zelo temeljito učinkuje. Baje se mu je namignilo od prijateljskih dvorov v Rimu in Peterburgu, da se obisk srbskega kralja še vedno ne more vršiti. Obenem se je tudi namignilo, da vladarja obeh držav nikakor nista zadovoljna, ker Srbija še vedno noče vstopiti v slovansko balkansko zvezo. Zato je že danes gotovo, da se bo Srbija udala temu pritisku ter da se mora računati že z zvezo Črnogore, Srbije in Bolgarske, ki naj bi bila naperjena proti Turški. — Zelo zanimive reči se poroča tudi o Grški. V Atenah se je sedaj nenadoma začelo razpravljati o novem važnem načrtu, ki ga je baje poslal francoski admiral Fournier kralju Juriju. Imenovani admiral je bil že preje nekoč na Grškem in je menda izdelal načrt za reorganizacijo grškega bojnegabrodovja. Takrat se je Fournierove predloge zavrnilo kot neprimerne ter se med tem časom ni nobeden več pečal z njimi. Sedaj je Fournier svoje predloge nekoliko izpremenil in jih še enkrat predložil kralju Juriju, seveda z dovoljenjem svoje vlade. Poroča se, da obstoje ti vojni načrti v tem, da naj se Grška v slučaju vojne s Turčijo, omeji na suhem samo na obrambo svojega obmejnegapogorja, nasprotno pa naj takoj zasede turške otoke v egejskem morju. Turško brodovje bi imelo v vojni opraviti z mornarico zahodnih velevlasti. Po tem načrtu bi bila Turška istočasno ogrožena od slovanskih držav na Balkanu in na jugu od Grške. Zdi se, da je bil ta načrt že pred delj časom izdelan in da se je zato tako hrupno odkrilo tajno konvencijo med Rumunsko in Turško, da se more imeti povod k splošnemu napadu proti Turški. — Bodočnost bo pokazala, kaj se na Balkanu kuha. Gotovo je, da je ozračje zelo nemirno.

TURKI PROTI KRISTJANOM V MONASTIRJU.

»Times« poročajo, da so zakrivilili Turki v Monastiru, ki so razorožavali prebivalstvo, grozna nasilstva proti krščanskemu prebivalstvu. Mučili so kristjane in jih trpinčili do smrti. V Monastiru je proglašeno vojno stanje. Pelagonskega nadškofa so zaprli in ga še le izpustili na zahtevo ruskega konzula. Kavasi avstro-ogrškega, srbskega in ruskega konzulata se ne smejo pokazati na cesti. Turki so prebičali dva duhovnika. Pretepli so tudi katoliško opatinjo v Monastiru. Tudi v beranskem okraju ob črnogorski meji je turško vojaštvo tako mučilo prebivalstvo, da Albanci beže v Črnogoro. V Makedoniji so umorili turški vojaki štiri Bolgare.

O ZVEZI BALKANSKIH DRŽAV.

»Beogradske Novine« poročajo iz Carigrada, da dela Rusija na zvezo Srbije, Bolgarije in Črnogore pod rusko patronanco. Pridobiti izkušajo tudi Grško. Belgrajski »Mali Zurnal« piše glede na poročila o balkanski zvezi, da jo toliko časa ne bo, dokler bo sedel na bolgarskem prestolu Koburzan.

O koleri.

Ij Društvo zdravnikov o grozeči koleri. »Društvo zdravnikov na Kranjskem« imelo je dne 29. septembra zanimivo zborovanje, katerega se je udeležilo tudi mnogo zdravnikov z dežele. Najprvo referiral je vodja deželne blaznice, dr. F. Göstl o sestavi izpričeval za sprejem umobolnih v blaznice. Nato je dr. Démetur Bleiweis-Trsteniški z ozirom na aktualnost vprašanja in grozečo nevarnost predaval o klinični sliki, epidemijologiji in profilaksi kolere. Mestni fizik dr. O. Krajec, ki je bil ravnokar prišel od ciklusa predavanj, katera je o koleri predelal dunajska zdravniška zbornica, poročal je o uspehih teh predavanj. Iz njegovih izjavanj bilo je razvideti, da je mestni magistrat ljubljanski vse pripravil, tako da v slučaju potrebe lahko trenotoma organizira odvrtačevalno akcijo proti koleri. Vendar je upati, da nam bo kolera topot še prizanesla. Slednjič demonstriral je prosekotor dr. IPlečnik kulture in mikroskopiške preparate koleravibrijonov. Pri razgovoru so vsi zdravniki naglašali potrebo, da se v Ljubljani takoj ustanovi z bakteriološkim preizkuševališčem zvezana prosekatura. Dijagnoza kolere dá se le bakteriološkim potom zanesljivo doprinesiti. Z upravičenjem je torej pri dunajskih predavanjih higienik prof. Graser naglašal, da potrebujemo bakteriologov in da jih moramo odgojiti, ker se v slučaju potrebe ne dajo pricopirati iz tal. Le z zadostnimi bakteriološkimi preizkušališči se nam bo boj proti kužnim boleznim posrečil. V Ljubljani imamo večšega prosekotorja in bakteriologa, ki pa doslej nima primerno opremljenega laboratorija, da bi mogel izvrševati vse preiskave. Za sedaj je higienski zavod v Gradcu avtoriziran, da izvršuje preiskave sumljivih predmetov tudi iz Kranjske. S tem se izgubi mnogo dragocenega časa, kajti pri koleri se gre za to, da se dijagnoza prvega slučaja kar najhitreje doprinese. Toda ne glede na to bi higienski zavod v Gradcu, ki je vsekdar radevoljno sodeloval pri rešitvi epidemijoloških vprašanj, v slučaju kake večje epidemije ne mogel zmagati svoje naloge, ker bi jedva zadoščal za štajersko, kaj šele za Kranjsko in Koroško. Na Dunaju n. pr. bilo je le v slučaju Gasselhuber, v katerem se je kolera lotila prebivalcev na samem ležeče hišice, treba nad 200 bakterioloških preiskav. Kake vrednosti so bile te, se je takoj pokazalo, kajti zdravi otroci za kolero umrlega vrtnarja Gasselhuberja izkazali so se kot »bacilonosci«. Če bi bili te otroke preje odpustili iz izolacije, kar bi se bilo brez bakterioloških preiskav gotovo zgodilo, bili bi ti otroci kolero raztrošali daleč na okoli. Tako pa je bilo mogoče slučaj Gasselhuber zatreči v kali. Ko se je kolera zadnjikrat zanesla v porečje Visle, obolelo je v 102 krajih le 200 oseb; na posamezen obljuden kraj prišla sta torej povprečno dva slučaja kolere. To je bilo mogoče doseči le radi tega, ker je nemški državni zdravstveni urad takoj v vsa važnejša središča okužene okolice poslal bakteriologe, ki so preiskavali dejekte bolnikov, rekonvalescentov in pa onih ljudi, ki so na katerikoli način prišli v dotiko z bolniki. Če hočemo tedaj na Kranjskem biti na varnem in uspešno nastopati proti kužnim boleznim, dobiti moramo v Ljubljani bakteriološko preizkuševališče. Vsi predpogoji so dani; treba je le, da se zgradi primerno opremljen laboratorij. Društvo zdravnikov je torej hvaležno priznavajoč tozadevne sklepe in korake deželnega zbora in odbora sklenilo, odposlati deputacijo k deželnemu odboru in k c. kr. deželni vladi. Pri deželnem odboru naj deputacija poprosi, da se kolikor moč pospešijo vsa predela za uresničenje prosekature, c. kr. deželni vladi pa naj predloži prošnjo, da zaslavi ta ves svoj vpliv in da prizadevanje deželnega odbora tako podpira, da se s prosekuro združi tudi bakteriološko preizkuševališče. V deputacijo so bili izvoljeni deželni poslanec dr. Ivan Zajec, predsednik društva zdravnikov dr. Démetur vitez Bleiweis-Trsteniški in mestni fizik dr. Otmar Krajec. Glede prosekature in bakteriološkega poskuševališča je po našem mnenju v prvi vrsti poklicana državna zdravstvena uprava zadevo prosekature in bakteriološkega poskuševališča pospešiti s primerno materijelno subvencijo.

ANGLEŠKA.

Boj med poslansko in gosposko zbornico. — Ponesrečene angleške vaje.

Boj med angleško poslansko in gosposko zbornico, ki je bil po Edvardovi smrti odgojen, se bo kmalu odločil. Vsa pogajanja so ostala brezuspešna. Lordi so izjavili, da ne dopuste odprave veta pri proračunu. — Letošnje velike angleške vaje pri Chislebury-Hill so pokazale veliko nesposobnost angleških generalov. Zmeda je bila naravnost grozna. Neki ptuji general je izjavil, da je angleško vojaštvo dobro, generali in častniki so pa za nič.

NIZOZEMSKA UTRDI OBREŽJE.

Nizozemska vlada zahteva 40 milijonov nizozemskih goldinarjev kredita, da utrdi obmorsko obrežje, kakor še večji kredit za to, da utrdi Šeldo pri Vlissingenu.

Razne stvari.

Sodrug ob bogato obloženih mizah. Da se radi rdeči voditelji socialnodemokratskega delavstva rede od žuljev tega delavstva, je stara stvar. Da pa ti ljudje, ki radi toliko govore o tujih trebih, ne jedo samega kruha in pijejo čiste vode, nam dokazuje naslednji slučaj. Pred kratkim je priredila zveza danskih transportnih delavcev na čast zastopnikom na kodanjskem socialnodemokratskem kongresu obed, ki se more imenovati naravnost knežji. Zastopniki delavskega ljudstva so se mastili z delavskimi groši. Jedilni list te pojedine je bil tako-le sestavljen: Sherry vieux. Potage à la jardinière. Saumon. Sauterne. Sauce hollandaise. Langue de boeuff. Légumes. Frousse. Jambon fumé. Poulet rôti. Champagner. Complote. Salade. Beur-re, Fromage, Radis. Madeira. Glace par-nachée. Liqueurs. Café. Šampanjec, burgundec, likerji, razne pečenice, sladoled so stvari, ki pač ne pridejo na mijo transportnega delavca. Toda voditelji si kaj takega že lahko privoščijo na — delavske stroške.

Učenjaka pojedli krokodili. Več članov angleškega geografskega društva so došli pred tremi meseci v svr-ho študij na obale Nila. Profesor Tom. Beelin se je večkrat sam vozil po reki. Ko je nekoč bilježil v čolničku popolnoma flegmatično kot pravi Anglež svoja opazovanja, so ga obkrožili krokodili, ki so čoln prevrnili in požrli učenjaka.

Iz človeškega življenja. Kako dolga je človekova pot skozi življenje? 146.000 milj, je izračunal neki Anglež, ki priobčuje v »London Magazine« razne podatke o človeških delih. Teh 146 tisoč milj pa tvori skoro šestkratno pot okoli sveta. Ravnotako čudežna je tudi povprečna številka, ki dokazuje, koliko prehodi navaden človek po stopnicah. Ako računamo, da prehodi človek na dan povprečno 100 do 200 stopnic, potem prehodi v svojem življenju okoli 3 milijone stopnic. Gotovo bi vsakdo izgubil pogum, plezati naprej, ako bi jih videl pred seboj. Ako se računa za vsako stopnico 20 cm višine, potem bi vodilo teh 3 milijone stopnic na goro, ki bi bila visoka 600 km. Ta gora bi bila 75krat večja kot najvišja na zemlji. Da more kaj izvršiti človek v svojem življenju, mora seveda pošteno skrbeti za svoje telo, to se pravi piti in jesti mora, kolikor je pač v njegovih razmerah mogoče. To tudi vsakdo stori. Kruha poje povprečni človek v življenju 16 ton; to je tako velik hleb, ki bi ga najtežji tovorni voz ne mogel peljati. Poleg vsakdanjega kruha pa poje človek tudi cele črede živali, namreč 18 volov, 6 prašičev in 12 ovac in pri tem mu ni treba na dan še celega funta mesa snesti. Poleg tega pa poje človek v življenju ogromne množine polja, ki je poraščeno z vžitno zelenjavo vseh vrst. Ker pa človek ne je samo, temveč tudi pije, je umljivo, da zalije ogromne množine zavžitega mesa in drugih jedi tudi s primerno množino raznih tekočin. Tako se računa, da spije človek v svojem življenju okoli 45.000 litrov tekoče snovi. To bi tvorilo že krasno kopel. Enake velikanske številke dobimo, ako računamo, koliko porabi človek z oblekami. Ako bi se združilo vse klobuke, ki jih je imel kdaj posamezen človek na glavi, skupaj, bi dobili velikanski klobuk, v katerem bi imel dovolj prostora največji slon. Seveda se pri tem misli na moške klobuke. Če bi zbrali vse ženske klobuke, bi bilo v njih prostora za najmanj tri slone, ali pa za kakih deset, ko bi bili vsi klobu-

ki tako veliki, kakor so moderni ženski klobuki. Iz usnja, ki ga porabi človek v življenju za čevlje, bi se moglo narediti velikansko škorenj, visok pet metrov. Ako se računa, koliko izkadi posameznik tobaka, potem spoznamo, da spusti v zrak vsak v svojem življenju nad 3600 K. Pač lepa vsota za prazen nič! Za ta denar bi se lahko še marsikaj kupilo.

Župan proti klepetavosti žensk. V Hattersheimu na Hesenskem je župan Kessler izdal sledeči odlok proti klepetavosti žensk: V zadnjem času zelo naraščajo tožbe zaradi razžaljenja časti in obrekovanja med gotovim delom prebivalstva. Posledice tega so huda sovraštva, stroški, izguba zaslužka itd. Medtem ko moške čez dan zunaj težko delajo, zapravljajo doma ženske čas s klepetanjem in obrekovanjem. Zane-marjajo vzgojo otrok na ta način ter zanemarjajo tudi v vsakem drugem oziru gospodinjstvo. Ko se povrne mož trujen domov, se mu poroča o dnevnih dogodkih popolnoma napačno in potem mora mož varovati »razžaljeno« ženo s tem, da teče k policiji, na sodišče ali pa k državnemu pravdnstvu. To je možovo družinsko življenje, v katerem išče zastoj prave zadovoljnosti! Vsi pouki, naj ostane žena pri svojem gospodinjstvu, naj se tega loti ter naj zapodi vse klepetulje iz hiše, ustvari možu in otrokom prijeten dom, so pri takih ljudeh zaman. Ubožna spričevala se zaradi tega v vsled takih stvari nastalih pravdah v bodoče ne bodo izdajali, razen v izjemnih slučajih. Policijskim uradnikom je naročeno, naj sestavijo zapisnik vseh onih oseb, ki se rade tožarijo ter svare last-nike hiš in najemnike pred temi ljudmi. Spričevala o lepem vedenju se bodo temu primerno izdajala vsem tistim, ki se radi pripravajo in tožarijo. — Take odredbe bi bile po našem mnenju marsikje koristne.

Lopov kot kolera. Vsi častniki so preplavljeni s poročili o koleri, in strah pred to boleznijo se je razširil na vse strani. Toda neki kmet v Rusiji se ni nikakor ustrašil kolere, temveč je skušal pod masko kolere dobiti pod palec kaj okroglega. V vasi Njemirincima, v kijevski guberniji v Rusiji, je neka siromašna vdova prodala pred dnevi par volov in dobila zanje lepe novce. Neki njen sosed, ki se je polakomnil tega denarja, se je primerno našemil, pomazal lice s sajami in blatom ter šel v hišo k vdovi. Potrkal je na vrata. Vdova mu je prišla odpret, a ko ga je zagledala, je odskočila vsa preplašena. Lopov je stopil v sobo, zaprl za seboj vrata ter začel govoriti s spremenjenim glasom: »Jaz sem kijevska kolera, slišala si o meni dovolj. Danes je prišla tvoja ura, prišel sem po tebe, ker poteklo je tvoje življenje. Pripravi se in idi z menoj!« Vdova je začela prositi »kolero«, naj se jo usmili. »Milostljiva in dobra gospa kolera. Usmilite se otrok, ako se nočete usmiliti zaradi mene.« — »Idi, pripravi se in pojdi z menoj,« odgovorila je ostro »kolera«, — »pojdi brez besede, kajti nimam časa, da bi čakala.« — »Dobra in milostljiva gospa kolera, ali bi se mogla odkupiti na kak način? Poglej male otročičke, rada bi jih vzgojila, pustim me živeti, povej kaj zahtevaš?« Nato reče milostljiva »kolera«: »Daj mi denarje, ki si jih dobila za prodane vole, pa se hočem zadovoljiti to pot.« Ko je ženska to čula, je veselo pohitela iz sobe po novce. Med potjo pa si je vseeno domislila, da bi se posvetovala o tej stvari z vaškim načelnikom, pa je odšla v njegovo hišo. Ko sta se oba vrnila v kočjo, je poklicani načelnik napadel »kolero« in izkazalo se je, da je ta kolera ničeva. »Kolero« so nato vaščani pošteno pretolkli, vdova pa je bila še bolj vesela svojega življenja in denarja.

Čudni strankarji. Socialno-demokratski centralisti in separatisti so si hudo v laseh ter si očitajo vedno bolj svoje grehe pred javnostjo. Tako priobčuje brnsko socialno demokratsko glasilo »Proletar« nek letak, iz katerega je razvidno, da je imel socialnodemokratski deželni poslanec Wanek predavanje v nekem liberalnem društvu. Wanek seveda ni bil tiho, pa odgovarja centralistom tako-le: »Na prijazno povabilo, predavati v naprednem društvu o socialnodemokratskem nazoru, velja tem ljudem kot zločin. Brez povabila v fraku in klaku plaziti se v cesarski dvor ter tamkaj delati poklone, to pa je seveda načelom zve-

sto in socialno-demokratsko delo.« Wanek pozna pač svoje čuvaje in jim zato tudi primerno odgovarja.

Vojaške vaje otrok v ruskih parkih. Mestne uprave v Peterburgu, Moskvi in v drugih ruskih velikih mestih so sklenile, da nastaviyo za otroke v vsakem parku dva učitelja, moškega in ženskega, da uče otroke, ki posedajo po celi dan v parkih brez vsakega dela, ne da bi se kaj učili, raznih iger in urijo v telovadbi. Na ta način hočejo rešiti zanemarjene otroke, da se ne polene in popolnoma ne pokvarijo. Ti otroci v parkih imajo večinoma siromašne stariše, ki nimajo sredstev, da bi skrbeli za vzgojo svoje dece v poletnem času, ko so šole zaprte. Učitelj pride n. pr. v park med otroke, pa jih vpraša: »Kdo se hoče igrati z menoj vojake?« Nekoliko dečkov se mu kmalu pridruži in v kratkem času je okoli njega zbrana vsa moška mladina v parku. Drugi dan ni treba učitelju več vpraševati otrok, ki ga sami že težko pričakujejo. V vsakem parku je po več lesenih pušk in sabelj, pa se otroci en dan vadijo s puškami, drugi dan sabljajo, tretji dan telovadijo in igrajo itd. Učiteljica pa ima nalogo, da zbira deklice, ki jih v igri navaja k resnim stvarim.

Stavka na perzijskem dvoru. Dvorjaniki perzijskega šaha so začeli stavkati, ker niso dobili že dalje časa plače. Šahove blagajne so namreč prazne. K stavki so jih dovedli dragoceni darovi, ki jih dobivajo posamezne ženske v šahovem haremu iz Francoske kljub temu, da ni denarja. Tako sta mladi šah in regent ostal brez postrežbe ter jima morajo streči haremske služkinje. Šef teheranske policije je zagrozil dvorjanikom, da jih bo kot sužnje nagnal v šahove salone, ako v osmih dneh ne nastopijo službe. Ali se bodo dvorjaniki udali ali ne, se bo videlo prihodnje dni.

Petrolej v Srbiji. V bližini vasi Rače, v topliškem okrožju v Srbiji, so odkrili velike izvire petroleja in nafte. Nafto so poslali v Belgrad v svr-ho analize. Petrolejni viri so na zemljišču, na katerem ima pravico do rudokopa ministrski predsednik Pašić. Vas Rača je v dolini reke Korenica ob projektirani donavsko-jadranski železnici.

Framazonstvo in ferrerstvo. Špansko framazonstvo pripravlja obširno agitacijo za obnovenje ferrerovskih demonstracij na dan usmrčenja znane framazona Ferrerja 13. oktobra. Da bodo te demonstracije kolikor največ mogoče splošne, so se obrnile framazonske lože na Španskem s prošnjo na vse framazonske senatorje in poslance po drugih državah, naj v svojih parlamentih ta dan povzročijo burne debate o tej aferi. Pričakujemo, da bo »Slovenski Narod« prinesel 13. oktobra uvoden članek o Ferrerju.

Koliko je zvezd na nebu. Število zvezd, ki se vidijo s prostim očesom, se navadno zelo precenjuje. Ako se vpraša koga, na koliko cenj zvezde, ki jih je na jasnem nebu, bo navadno odgovoril, da na stotine tisočev, ali celo na milijone. To pa ne odgovarja resničnemu dejstvu. Normalno oko more opaziti samo 2700 zvezd na severnem poloboku. Ves nebesni svod (severni in južni polobok) ima samo do 5720 zvezd, ki se jih more videti s prostim očesom. Astronomi dele zvezd z ozirom na jakost njihove svetlobe v 16 skupin. Najsvetlejeje uvrščajo v prvo, najtemnejše pa v 16. skupino. Najmanjše zvezde, ki jih še moremo videti s prostim očesom, spadajo v šesto skupino. Zvezde od sedme do šestnajste skupine se more videti samo s pomočjo teleskopa.

! Ako še niste, pošljite naročnino! !

Od splošne draginje nezadeta je ostala najfinejša izmed vseh žitnih kavni vrst, namreč Franckova Perl-ržena kava z znakom »Perlro«. Ta priznana izborna vrsta se dobiva pri vseh gg. trgovcih po 1/2, 1/4 in 1/8 kg po prejšnjih cenah. — Svarilo pred ponaredbami in nujna prošnja, da naj se le originalni zavoji z imenom »Franckov Perlro« in s tovarniško znamko »kavni mlinček« sprejemajo.

H. SUTTNER
Ljubljana Mestni trg

urar prva največja domača
exportna tvrdka ur, zlatnine
in srebrnine Lastna tovarna ur v Švici.

Tovarniška var-silvena znamka

„IKO“

Vzorci na razpolago!

NOVOSTI MANUFAKTURNEGA BLAGA 1910!

Vzorci pošiljava franko!

LENASI & GERKMAN

Ljubljana, Stritarjeva ulica 4.

Sukno, kamgarn, damsko blago, delen, batist, zefir, kreton, platno, šifon, gradl, garniture, preproge, zavese, odeje, pleti, šerpe, rute v veliki izbiri.

SOLIDNE CENE.

351

Zahvala.

2875

Za vse iskrene dokaze sočutja ob prerani izgubi našega iskreno ljubljene, nepozabnega soproga, oziroma očeta, tasta in svaka, gospoda

Antona Verhunc

poslovodja tvrdka I. C. Mayr

izrekamo tem potem vsem dragim sorodnikom, znancom in prijateljem našo najiskrenejšo zahvalo.

Prav posebno pa se čutimo dolžne zahvaliti se gg. častnikom psp. št. 17, slav. tvrdki I. C. Mayr, gg. zastopnikom slav. c. kr. dež. sodnije za mnogobrojno častno udeležbo pri pogrebu, gg. pevcem slav. društva „Merkur“ za ganljivo petje, vsem darovalcem prekrasnih vencev ter sploh vsem ki so nam kakorkoli lajšali bridko bolesto in kazali pokojniku zadnjo čast.

Ljubljana, 1. oktobra 1910.

Žalujoča rodbina Verhunc.

KUPCI POZOR!

Hiša, pripravna za vsako obrt, z lepim vrtom, se proda po nizki ceni. Vprašanja pod 237 na upravo lista. 2486 1

Ustna voda „Euodin“

Specialiteta za kadilce.

Glavna zaloga

Lekarna **Ub. pl. Trnkoczy** v Ljubljani

3427

Cena K 2.—

52—1

Službo prodajalke

v trgovini išče 18letna gospodična, hčerka poštenih krščanskih starišev, katera ima triletno izkušnjo z izvrstnim spričevalom iz trgovine z mešanim blagom.

Kot začetnica vstopi rada za primeroma nizko plačo. — Naslov pove upravnistvo „Slovenca“. 2837 3

50% prihranite

stroškov v gospodinjstvu na mleku, sladkorju in kavi; **kri, moč, zdravje** dosežete in ohranite, ako pijete

SLADIN

Kdor se hoče o tem prepričati, dobi vsak 3601 knjižico brezplačno

v lekarni **Trnkoczy** zraven rotovža v Ljubljani ali po pošti, vsak, kdor po njo piše.

Pozor, trgovci na deželi!

Najugodnejša prilika za nakup blaga na debelo, katero oddajam po lastni ceni in sprejem eden del do 1. decembra nazaj. Ogromna zaloga kratkih in dolgih jopic in pelerin za dame; pelerine, obleke, kratke in dolge suknje ter klobuke za gospode, dečke in otroke. Kožuhovina, cene zelo vredne v veliki izbiri v zalogi.

O. Bernatovič

Angleško skladišče oblek, Ljubljana, Mestni trg št. 5

Miss Farler, Miss Everitt

se vrnete z Angleškega dne 10. oktobra. Pri- glašanja se sprejemajo od 11. dalje v Dal- matinovi ulici št. 7. II. nadstropje med 11. in 12. uro dopoldne ter med 5. in 6. uro po- poludne. 2794

Na cesti med Sevnico in Logom se je

izgubila črna ročna torbica z denarnico z vsebino K 37.

Pošten najditelj naj jo proti nagradi od- da orožniški postaji v Radni. 2880

PREVIDNOST!

Vsakega hudodelca preplaši že vidno nabita tablica prvega ljubljanskega zavoda za straženje in zaklepanje.

Pisarna:

Kolodvorska ulica 28.

Vsakdo lahko mirno spi, kdor je naročnik tega zavoda!

Stražniki pod stro- gim nadzorstvom svojih preglednikov (kontrolne ure in knjižice) **preiščejo vsak zavarovani predmet ob nedo- ločenih nočnih urah po 5-8 krat, tedaj mesečno do 200 krat.**

Zastraženo

od

prvega ljubljanskega zavoda za straženje in zaklepanje.

Stražnica:

Kolodvorska ulica 35.

Viom je skoraj onemogočen!

Hitra pomoč pri vodovodnih in po- žarnih nezgodah, telesnih poškodbah in hipnih boleznih.

Mesečni abone- ment je tako ce- nen, da stane en ponočni pregled komaj 1—3 vln.

Važno za vsakega hišnega posestnika, trgovca, obrtnika i. t. d.

Pojasnila daje brezplačno ter sprejema priglasila

ravnateljstvo

Kolodvorska ulica 28. Imejitelj: **Fr. Seunig.**

Stev. 4002/1910.

Razglas.

Ces. kr. tobačna tovarna v Ljubljani razpisuje za dobavo **pohištva** na dan 19. oktobra 1910 konkurenčno razpravo.

Ponudbe za to dobavo morajo se najkasneje do 12. ure dopoldne omenjenega dne ces. kr. tobačni tovarni vposlati.

Popolna vsebina razglaša, kateri se tuuradno lahko vpogleda, nahaja se v uradni »Laibacher Zeitung«.

Ces. kr. tobačna tovarna,

v Ljubljani, dne 30. septembra 1910.

2866 3—1

Naznanilo preselitve!

Anton Šarc, Ljubljana, Šelenburgova ul. 5
Knafllova ulica 2

priporoča svojo popol- noma novo urejeno **prodajalno** kot: zalogo platna, bom- baževine, švicarskih vezenin, doma izdelanega perila za gospe in **Opreme za neveste** lastna, vzorna šivalnica, pralnica in likalnica je za ogled na razpolago.

Blago znano dobro, cene kar le mogoče najbolj nizke.

Dnevne novice.

+ **Sijajen shod S. L. S. v Starem Trgu pri Poljanah.** Včeraj je govoril kandidat S. L. S. v Starem trgu pri Poljanah. Že na poti so ga volivci pozdravljali, shod v Starem Trgu pa je bil naravnost manifestacija prodirajoče S. L. S. Vršil se je na najlepšem kraju pred cerkvijo. Ljudstvo je kandidata S. L. S. burno pozdravljalo in soglasno odobravalo njegova izvajanja. Daljše poročilo o tem znamenitem shodu še priobčimo.

+ **Gangl - Hribarjevi pohodi.** Včeraj sta imela Gangl in Hribar shod v Zabji vasi v gostilni g. Brezovarja. Navzočih je bilo 50 do 60 ljudi v eni sobici. Gangl je hotel vzbuditi usmiljenje do liberalnih učiteljev s tem, da je farbal navzoče, da je profesor Jarc nekje v Belikrajini rekel, da ne zaslužio učitelji drugega kakor da se jim povežejo noge. Gangl se je jezil, češ, da mi molčimo k temu, da Schwarz pusti vojake streljati na naše medolžne fantje in da koncentrira velike množice orožnikov v Ljubljano. Navzoči Hribar je sramežljivo molčal, vsaj se mu je vendar že večkrat dokazalo, da je on bil tisti, ki je poklical vojake na ulico in da so somišljeniki s svojimi nepremišljenostmi krivi koncentracij orožništva. Gangl je dejal, da se mora voliti naprednega kandidata, če se hoče, da ljudje ne bodo šli v Ameriko! Hribar je pravil, da je bil v deželni zboru dolgo časa referent finančnega odseka, da so ondasi vsako kronco dvakrat obrnili, predno so jo izdali (menda po načelu: »liberalcem groš, klerikalcem knof«), »sedaj ima pa pri klerikalcih stotak manj vrednosti, kakor je imela pri nas krona«. Hribar se je seve pritoževal, da se najame posojilo 10 milijonov, češ, da se najame v to, da dovoljujejo podpore in štipendije prijateljem in privrženecem S. L. S. Navzoči Novomeščanje so se pri teh besedah nekako sumljivo pogledovali. Hribar je pravil, da bodo takrat, ko on ne bo več živ, tisti, ki pridejo za »klerikalci«, »klerikalce« preklinjali radi njih potratnosti in početja — nam se pa zdi, da bodo Ljubljani Hribarja preklinjali, ko bo še živ. Hribar naj bi se rajši brigal za svoje mestno gospodarstvo, za prazne fonde, ki jih je zapustil, za svoj ponesrečeni hotel Tivoli in za druge svoje nesrečne stavbe! Ni čuda, da so po takih Hribarjevih shodih navzoči pozabili dati na glasovanje Ganglovo kandidaturo, samo mestni blagajnik Perdan je predlagal, naj se Ganglu in Hribarju izreče zaupnica. Navzoči so bili večinoma Novomeščani s policajem Purebrom, dr. Schegula, dr. Poznik z zetom, g. Kenda, sodnik Kuder. Tudi ti gospodje bi bolje storili, da bi ostali doma ter da bi prišli do prepričanja, da ne more biti v korist Novega mesta, ako se hoče Novo mesto na ljubo par liberalnim kričanjem postavljati v nasprotje z ogromno večino in s stranko, ki vedno kaže, da ji je napredek Novega mesta res pri srcu.

+ **Politični humoristi.** Narodno napredna stranka je sedaj v velikih škripcih; sama ne ve, kakor mlada nevesta, komu bi izročila svoj čoln v varstvo ali mladim ali starim; stari kričijo proč z mladimi »fronderji«, mladi pa nastopajo kakor kavalirji, češ, mi smo tukaj, mladina, da jo branimo. Na vsak način je interesantno, kako se bo ta stvar razvzvala; ta spor bo imel najbrž za posledico, da liberalcev končno sploh več v deželni zbornici ne bo. Ti ljudje so bili tako naivni, da so mislili, da ne bodo postave od S. L. S. sklenjene, od vlade potrjene. Seveda so se temeljito zmotili; zdaj, ko vidijo, da se zakon za zakonom potrjuje, pravijo, da hočejo v znak protesta proti »klerikalni nemško - vladni koaliciji« deželno zbornico zapustiti. Prvič nam ni treba prav nobene koalicije, mi znamo sami ljudsko voljo uresničiti, drugič pa nimamo mi prav nič proti temu, če liberalni poslanci iz zbornice izostanejo, ampak nekaj družega je, če bodo njihovi volivci s tem zadovoljni, da se na ta način njih volivne okraje zastopa. Nam se pa najbrže zdi, da bi liberalni poslanci s tem absentiranjem samo razdor stranke in njih kluba na zunaj prikriili. Ljudstvo liberalnih poslancev v deželni zboru ne bo prav nič pogrešalo, nasprotno — razprave bodo stvarnejše, hitreje končane in bo zato zasedanje tudi cenejše.

+ **Skala na narodno - napredni stranki.** »Slovenski Narod« je v ponedeljek, dne 26. septembra, priobčil notico: Odbor zaupnikov narodno-napredne stranke je imel včeraj sejo, ki je trajala od 10. ure dopoldne do 1. ure popoldne. Posvetovanja so bila zaupna. Strojene sklepe razglasi predsedstvo. — Tako je »Narod« nafarihal svoje brave, ki so se čudno spogledavali, ko

so isti dan zvečer v »Slovincu« brali resnično poročilo o »storjenih sklepih«. Predsedstvo seve do danes ni razglasilo »storjenih sklepov« iz enostavnega vzroka, ker jih razglasiti ne more. Mladini pa pišejo včeraj v svojem glasilu: Na nedeljskem sestanku odbora zaupnih mož se razmere niso prav nič izpremenile, marveč razdor med mlajšimi in starimi pristaši stranke se je le še poostiril. Vse nade, da nastopi v teh kritičnih časih trezen in odločen mož, ki bi razmere uredil in rešil stranko propada, so z nedeljskim shodom izginile, in to ne po naši krivdi. — Mladini izjavljajo v posebnem oklicu, da se starinom ne udajo in na čelu svojega glasila pozivajo »vse, kar narodno-napredno in demokratsko čuti«, naj stopi v njihovo politično društvo »Skala«. Tako se je izpolnilo ono, kar smo mi povedali ob ustanovitvi te skale: da hoče samostojno nastopati in da so starine hoteli le potegniti, ko so ustanovitev »Skale« javili izvrševalnemu odboru narodno-napredne stranke.

+ **Deželni zbor goriški** se snide 5. oktobra ob 5. popoldne. Na dnevnem redu je 18 točk, izmed katerih omenjamo naslednje: Poslanec Fon bo utemeljeval predlog o novem lovskem zakonu; proslava cesarjeve 80-letnice z dobronamernim činom; prememba občinskega reda in nov občinski volivni red. Nadalje se bodo v tej seji potrdili slovenski mandati trgov (Gabršček), veleposestva (Klančič, Rutar, Franko) in kraških kmečkih občin (Gregorin).

+ **Stališče vojnega ministra** je baje radi težkoč, ki se mu napravljajo pri izpeljavi vojaške brambene predloge na Ogrskem, omajano. Čuje se, da bo za novega vojnega ministra imenovan fcm. Aleksander pl. Krobatiin.

— **Župnija Gor. Logatec** je podeljena č. g. Ivanu Erjavcu, župniku v Zelimljah.

— **Grozna nesreča.** Iz Boyca se nam poroča o grozni nesreči v bližnjih Ključah. Obče spoštovani g. Ivan Mlekuž iz Bavišce je dne 29. septembra pri prehodu iz Ključ na bavško pot nesrečno padel v Koritnico. Radi grozne strmine niso ponesrečenja še dosedaj (1. okt.) izvlekli iz vode. Ponesrečeni zapušča vdovo in štiri mladoletne otroke. Nesrečni družini največje sožalje.

— **Pasivni odpor na bosenskih železnica** je končan. Uslužbenci so sklenili, da zopet prično z normalno službo.

— **P. Volbert**, rektor jezuitskega kolegija v Trstu, je premeščen na Koroško.

— **Stavka gostilničarjev.** Gostilničarji v Brnu govore, da bodo proti novemu davku na pivo stavkali. Gostilničarji v Brnu so se med seboj zavezali, da v slučaju, da se res sklene novi davek na pivo, ne bodo več točili piva.

— **Ogenj je vpepelil** v soboto 1. oktobra gospodarsko poslopje posestnika Smolnikarja Peregrina v Lukovici pri Brdu. Škode je 3000 K. Kako je nastal požar, ni znano.

— **Umrla** je v Tržiču v 43. letu svoje starosti gospa Marija Klofutar, posestnikova in tovarnarjeva soproga. N. v m. p.!

— **Dezerterji iz Italije.** Odkar je vedno več vojaštva v Vidmu in proti meji, dezertira obilo vojakov v Avstrijo. Pot jih pelje v Gradišče ob Soči, kjer se predstavijo glavarstvu. Dezerterjev se seveda ne izroča, marveč se jim da potni list, da se smejo svobodno gibati po Avstriji. Ali marsikak dezerter je nemalo začuden, ker ne dobi pri glavarstvu podpore. V Italiji namreč dajejo beguncem iz Avstrije podpore za prvo silo, da morejo kam iti ter si poiskati kako delo. Beguncem iz Italije kar ne gre v glavo, zakaj ne delajo tako tudi v Avstriji!

Štaterske novice.

š **Štajerski deželni zbor.** Vlada je zasedanje štajerskega deželnega zbora zaključila. To je uspeh slovenskih poslancev, ker so nemški poslanci zahtevali le odgodenje.

š **Nezaupnica Ploju.** Pred štirinajstim dnevi je imel Ploj volivni shod pri Veliki nedelji. Moral je slišati marsikatero britko resnico. Niti njegovi najzvestejši niso upali predlagati Ploju zaupnice, ker je bilo gotovo, da ne dobi večine. Včeraj, dne 2. oktobra, pa je priredila V. L. S. pri Veliki nedelji javen volivni shod. Govorili so na njem poslanci dr. Korošec, Meško, dr. Verstovšek in kaplan Stuhec ter gostilničar Miki. Deželni poslanec se je izreklo popolno zaupanje, Ploju pa, radi njegovega mešetarnjenja s Slovanom neprijazno vlado, nezaupanje. Pustilo se je tudi protiglasovanje, a nihče ni za Ploja vzdignil roke. Volivni okraj je za Ploja izgubljen.

Ljubljanske novice.

lj **Radovedni »Narod«.** V »Narodu« se neki »Narodni radovednež« dela silno zabitega in danes v notici »Vprašanje do mladino« tako-le naivno vprašuje: »V katerem jeziku se je pogajal dr. Oražen takrat, ko je prodajal svojo pivovarno nemškemu »Unionu«, in v katerem jeziku se je napravila dotična pogodba? Kdo ima koristi od 20. IX. 1908? Koliko mesecev je moral prakticirati g. Adolf Ribnikar, da je prišel v 8. plačilni razred, katerega doseže državni uradnik-akademik šele v 10 do 15 letih? Kakšne koristi ima narodno-napredna stranka od tega, da danes nista dr. Tavčar župan in Ivan Hribar njegov namestnik in da vladni komisar gospodari v mestni hiši? Je-li tudi v politiki treba poštenosti ali ne? — Narodni radovednež« — Vidi se na teh vprašanjih, da je ta »Narodni radovednež« silno star in da zelo počasi misli. Vse to bi bil že davno lahko bral v »Slovincu«, pa tudi — odgovore na ta zanimiva vprašanja. Vsekakor nas pa veseli, da se o teh stvareh, če tudi pozno, sedaj že precej splošno priznava naše stališče. Ni še dolgo, ko nas je »Narod« psoval radi tega, ker smo pisali resnico o 20. septembru in takratnih »junakih«.

lj **V odvetniško pisarno g. dr. V. Pegana** je vstopil kot koncipijent g. dr. Juro Adlešič, odličen naš somišljenik. Iskreno pozdravljamo nadarjenega g. doktorja v naši sredi!

lj **Društvo zdravnikov na Kranjskem** je imelo dne 29. septembra v prosekuri deželne bolnišnice svoje mesečno zborovanje, ki je bilo zlasti od zdravnikov na deželi dobro obiskano. V začetku zborovanja si izprosi predsednik dr. Demeter vitez Bleiweis-Trsteniški dovoljenje, da ex praesidio izreče zahvalo deželnemu poslancu dr. I. Zajcu in primariju dr. De Franceschiju za odločni nastop v c. kr. deželnem zdravstvenem svetu. Z njima soglašajo vsi slovenski zdravniki. Nato sledi predavanje dr. Goestla o izpričevalih za sprejem v deželno blaznico in poročilo o azijski koleri, o čemer poročamo na današnji prilogi. Prvi del, o kliničkih pojavih in epidemiologiji, je prevzel dr. D. pl. Bleiweis, mestni fizik dr. Krajec je poročal o tečaju, ki se je vršil z ozirom na bližajočo se nevarnost na Dunaju, kjer so prvi strokovnjaki pojasnjevali to bolezen; prosekter dr. Plečnik pa je priiskrbel še tozadevne patološko-anatomske in bakteriološke demonstracije.

lj **Slabi časi za gobe.** Sezona za boljše gobe je pri kraju in na trg donesajo že veliko manj gob in tudi slabjši material kot prejšnji teden. Danes je mestno tržno nadzorstvo konfiskovalo večjo množino nezvitnih gob, deloma radi gnjilobe, deloma radi živivosti. Ob zelo lepem vremenu se zna kakovost gob še nekoliko zboljšati, ob deževju in hušjem mrazu pa preneha rast popolnoma.

lj **Na cesti od vojaka napaden.** Ko je šel v soboto ponoči po Florijanski ulici mesarski pomočnik Anton Zganjar, ga je srečal nek domobranec, ga zgrabil za prsa in sunil z bodalom v desno roko, potem pa zbežal. Ime vojakovo je znano.

lj **Umrla** je gospa Josipina Leeb, rojena Indolf, stara 34 let.

lj **Umrla** so v Ljubljani: Marjeta Skok, šivilja, 23 let. — Anton Moller, železniški strojevodja v pok., 72 let. — Marjana Šarc, hiralka, 78 let. — Marija Malec, vpokojena učiteljica, 50 let. — Janez Kočevar, posestnik, 60 let. — Pavel Zemljan, občinski ubožec, 49 let. — Janez Puncar, kovač, 33 let.

lj **Kolo ukradeno** je bilo v soboto brivskemu mojstru g. Matiji Podkrajšku iz veže na sv. Petra cesti št. 32. Kolo je »Adler-Herbst«, črno pleskano ter vredno 120 K.

lj **Aretovan** je bil 40letni dninar Ivan Juvan, ki je minuli teden streljal v stanovanju svoje ločene žene v Medvodah. Strel je bil namerjen na Juvanova pastorka Henrika Wimerja, katerega pa ni zadel. Potem je Juvan pobegnil v Ljubljano, kjer ga je policija izsledila in izročila sodišču.

VELIK POŽAR V AMERIKI.

Los Angeles (Kalifornija), 3. oktobra. V poslopju tukajšnjega dnevnika »Times« je v soboto nastala vsled neznanega vzroka silna eksplozija, vsled česar je nastal požar. V požaru je izgubilo življenje 20 uslužbencev tiskarne. Urednik in lastnik lista smatra, da je eksplozija nastala vsled podtaknjene bombe. Pri njegovem listu so bili večinoma neorganizirani uslužbenci, pa so se na ta način organizirani eksemplarično osvetili, da prisilijo ostale stavce in uslužbence, vstopiti v organizacijo. Škoda znaša pol milijona dolarjev.

lj **Hlapca ubila.** V Šiški je Vrhovčevka včeraj udarila po glavi hlapca Franc Mikulica tako nesrečno, da je v dež. bolnici umrl. Vrhovčevko je pustilo orožništvo na svobodi.

Telefonska in brzojavna poročila.

BELGIJSKI KRALJ IN KRALJICA NA DUNAJU.

Dunaj, 3. oktobra. Danes ob četrtna 6. uri zvečer sta se pripeljala belgijski kralj in belgijska kraljica na Dunaj.

KHUVEN NA DUNAJU.

Dunaj, 3. oktobra. Ogrski ministrski predsednik se je danes pripeljal na Dunaj in ostane tu več dni. Sprejet bo v avdijenci od cesarja in nadvojvoda Frana Ferdinanda. Udeležil se bo tudi slavnosti na čast belgijski kraljevi dvojici in skupnih ministrskih konferenc. K skupnim ministrskim konferencam se pripelje tudi ogrski finančni minister Lukas.

KATOLIŠKE MANIFESTACIJE NA ŠPANSKEM.

San Sebastian, 3. oktobra. Katoliške manifestacije se je včeraj tu udeležilo 30.000 oseb, med njimi 18 španskih grandov in 85 municipijskih svetnikov. Mesto je bilo v zastavah. Na glavnem trgu je govorilo več govornikov jako ostro proti vladi.

Madrid, 3. oktobra. Po popoldanskih službi božji so katoličani priredili obhod do palače civilnega guvernerja, h kateremu se je podala deputacija. Med tem časom je več tisoč oseb prepevalo pred palačo nabožne pesmi. Republikanci so odgovorili z marzeljizo. Nastal je tepež. Orožniki in policisti so z golimi sabljami razdelili stranke. Popoldne je bil mir.

Madrid, 3. oktobra. V glavnih mestih provincije in v drugih mestih so bile včeraj velike katoliške manifestacije. Na shodih so se sprejeli protesti proti vladi. Nemiri so bili samo Valenciji in v Saragosi. V Valenciji je bilo manifestantov več tisoč. Nasprotniki so sprevod motili. Ranjen je bil en manifestant in en nasprotnik. Več oseb je bilo aretiranih.

PREOBRAT V RUSKI POLITIKI.

Berolin, 3. oktobra. »Lokalanzeiger« poroča, da ruska politika pod novim zunanjim ministrom Sassanovom ne bo več na zunaj aktivna in da se bo bolj pečala z notranjimi ruskimi zadevami.

PROTI DRAGINJI.

Praga, 3. oktobra. Radi vsak dan ponavljajočih se delavskih demonstracij, je mesto Kladno vojaško zasedeno.

Trst, 3. oktobra. Tu je bil včeraj velik delavski obhod proti draginji. Mir se ni kalil.

AVTOMOBILIST PONESREČIL.

Pringfiels, 3. oktobra. Športnik Predeburg je padel iz avtomobila in se tako potolkel, da mu je glava odletela od telesa.

150 RUDARJEV ZASUTIH.

London, 3. oktobra. V Elpasu, Teksas, se je zgodila velika nesreča. Zasulo je vsled eksplozije 150 rudarjev.

PONESREČENA AVIATIKA.

Pardubice, 3. oktobra. Avstrijec, inženir Cihak, je ponesrečil pri poizkusnem poletu in se znatno poškodoval. Aparat je zgorel.

Metz, 3. oktobra. Ubil se je aviatik Haas, ko se je udeleževal poletne tekme med Trierjem in Metzom. Aparat je izgubil ravnotežje, ker se je zapletel propeler v žico.

NESREČE PRI DIRKI Z AVTOMOBILI.

New York, 3. oktobra. Pri dirki za Vanderbiltovo darilo se je predvčerajšnjim prevrnil avtomobil dirkača Stonea. Stone je obležal nezavesten. Dva druga avtomobila sta se zavedla v brzojavne droge ter so se pri tem štirje mehaniki težko poškodovali. En gledalec je bil težko ranjen. Pri včerajšnji dirki so bile štiri osebe ubite, 40 oseb pa ranjenih. Kljub temu se je dirka nadaljevala.

Vsakdo si lahko nabavi ceni 21/2 kg težki pisalni stroj „Standard Folding“ iz aluminija; jako priročen za pisarno kot potovanje, ker ga je možno zložiti in dati v malo kaseto. Trpežna konstrukcija. Cenike in razkazovanje stroja zahtevajte od zaloge Standard Folding Ljubljana, Turjaski trg 4, II. n.

Globoko potrtem srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je naša iskreno ljubljena, nepozabna soproga, oziroma mati, hči, sestra, teta in svakinja, gospa

Josipina Leeb, roj. Indof

soproga nadzornika „Vzajemne zavarovalnice“

v nedeljo dne 2. t. m. ob 9. uri zjutraj, previdena s svetimi zakramenti za umirajoče, v 34. letu svoje starosti po dolgi mučni bolezni mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb predrage, ljubljene rajnice bude v torek dne 4. oktobra ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti, Mestni trg št. 12, na pokopališče k Sv. Križu. Sv. maše zadušnice se bodo služile v stolni cerkvi.

Priporočamo jo v blag spomin in molitev.

Ljubljana, dne 3. oktobra 1910.

Adolf Leeb
soprog.

Finica, Adi in Štefi
otroci.

Ana Indof
mati.

Fran Indof, župnik, in P. Henrik Indof, profesor bogoslovja
brata.

Marija Pavček, Fani in Albina Indof
sestre.

2893

C. kr. domobranski pešpolk št. 27, Ljubljana.

C. kr. domobranski pešpolk št. 27 v Ljubljani oddaja zakupnim potom dobavo kruha in ovsu za leto 1911.

Ponudbena razprava se vrši dne 7. oktobra t. l. ob 8. zjutraj v provianturi domobranske vojašnice, staro poslopje, I. nadstr., soba št. 74.

Oferti in natančna pojasnila se dobe vsaki dan v provianturi zgoraj imenovanega pešpolka.

2892

Vinski trgovci — pozor!

2888

Odda se takoj lepa prostorna, okrog 25 metrov dolga, hladna vinska klet na Zaloški cesti, kakoršne ni kmalu dobiti. Klet je 5 minut oddaljena od užitinske (transito) meje ter je praktična zveza z električno železnico. Za transport sodov izven kleti je preskrbljena jako praktična vpenjača. Istotam se odda več transito-skladišč in več lepih stanovanj. Več pove g. Hinko Privšek, trgovec na „Friškovcu“ v Ljubljani.

Zahvala.

2882

Vsem prijateljem in znancem ki so za časa bolezni in ob smrti naše nepozabne mamice

Marije Hribar

nas tolažili, izkazali sočutje in drago pokojnico spremili na zadnji poti, izrekamo najpriseršnejšo zahvalo.

Žalujoča rodbina Hribarjeva.

Mengeš, dne 1. oktobra 1910.

Zahvala.

2889

Žalujoča rodbina dr. WINDISCHERJEVA izreka svojo najseršnejšo zahvalo za vse ljubeznjive izraze sožalja, ki so ji došli ob smrti nepozabne hčerke

MARIJE

Srčna potreba nam je, zahvaliti se kar najtoplejše vsem sorodnikom, prijateljem in znancem za tako obilno in krasno cvetje, ki so ga darovali v slovo naši ljubljenci, kakor tudi za številno spremstvo na njeni poslednji poti. Sleherno sožalno tolažilo nam je bilo v veliko uteho in smo resnično srčno hvaležni za vsak dokaz sožalja.

V LJUBLJANI, dne 1. oktobra 1910.

Kupi se star harmonij

ameriški sistem trrdke Pacard. Ponudbe je poslati na ime „Vintgar“ Posterestante Ljubljana.

2887

Izdajatelj: Dr. Ignacij Žitnik.

Delo si prihranite

pri nakupu dobro doma izdelanih predpasnikov za otroke in za odrasle, katere najdete v veliki izbiri okusno narejene v Ljubljani, Medarska ulica pri Miklavžu.

Št. 30510.

Razglas.

V Zgornji Šiški je na znakih stekline oboleli pes pobegnil svojemu gospodarju in se je dva dneva in dve noči okoli klatil, ter je brez dvoma tudi v Ljubljano zašel in tukaj skoraj gotovo pse okužil.

Glede na to odreja podpisani mestni magistrat na podlagi § 42. zakona z dne 6. avgusta 1909 drž. zak. št. 177 za mesto Ljubljano od današnjega dne naprej do preklica

pasjo kontumacijo.

V tem času morajo imeti psi po ulicah torbo, ki popadanje popolnoma zabranjuje, ali se pa morajo izven hiše voditi na vrvi.

Tudi se ne smejo psi voditi v javne lokale, kakor gostilne, kavarne i. t. d. Ako bi kdo pri svojem psu zapazil sumljive znake, mora to takoj naznaniti mestnemu magistratu, psa pa do daljnje odredbe varno zapreti.

Pse, ki bodo za časa kontumacije prosto brez dobro napravljene torbe okrog letali, bo konjač polovil in pokončal, proti lastniku pa se bo kazensko postopalo.

Mestni magistrat ljubljanski,

dne 1. oktobra 1910.

Za oskrbovanje občinskih opravil mesta Ljubljane začasno postavljeni c. kr. deželne vlade svetnik:

Laschan, I. r.

2884 (3)

Oklic.

Nc. I. 601/10
2

Dne 12. oktobra 1910 ob 9 uri dopoldne se vrši prostovoljna sodna dražba parcel št. 774/1, 774/2, 774/3, 774/4 (njiv) 773 travnika 775 vrta, 776 hiše št. 18 v Zagoricih, 111, 112 njiva in travnika v kat. občini Želečev in 265 in 266 njive in travnika v kat. občini Bled na licu mesta počenši pri parceli št. 774/1. Izključne cene znašajo 1 m 50 h do 5 K.

Dražbeni pogoji se vpogledajo pri podpisnem sodišču soba št. 29. mej poslovnimi urami.

C. kr. okrajno sodišče v Radovljici, odd. I.,

dne 20. septembra 1910.

2883

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Zahvala.

2881

Povodom nenadne smrti našega ljubljene sina, očeta, brata in svaka, gospoda

Josipa Birolla

industrijalca itd.

nam je došlo od vseh strani toliko izrazov iskrenega sočutja, da nam je nemogoče zahvaliti v vsakemu posameznemu. Radi tega izrekamo na tem mestu g. uradniku Ivanu Tauferju in drugim, za požrtvovalno dejansko pomoč pri nesreči, slavnim požarnim brambam iz Zagorja, Litije, Šmartna in Trbovelj, slav. telovadnemu društvu „Sokol“ v Zagorju, cenj. topliskemu, zagorskemu in trboveljskemu učitelstvu, rudniškemu in železniškemu uradništvu za spremstvo, slavnemu glasbenemu in pevskemu društvu Zagorje za ginjačo petje, vsem darovalcem krasnih vencev in sploh vsem, ki so izkazali nepozabnemu ranjkemu zadnjo čast, našo najiskrenejšo zahvalo.

V Zagorji ob Savi, dne 1. oktobra 1910.

Žalujoči rodbini Birolla-Mulaček.

Zelo dobro idoč

MLIN

s 4 kamni, stopami, zraven polje, pri katerem se redi 6—10 prašičev in 2 kravi, poleg tega tudi dobro idoča gostilna, se da s 1 novembrom pod zelo ugodnimi pogoji v najem; odda se tudi vsako posebej.

Naslov: A. Indihar, Trata pri Škofiji-Loki.

Prodajalka

izučena v špecerijski stroki želi v službo stopiti v mestu ali na deželi event. tudi v kako filijalko. Naslov pove uprava lista.

2832

Srednja ali manjša specerijska ali galanterijska

trgovina

se prevzame. Ponudbe na upravo „Slovenca“ pod »Trgovina« št. 100.

2886

Za žene in dekleta

2796 (19)

je lepo sukneno in modno blago v veliki izbiri v nad 40 let obstoječi gvanthni trgovini. R. Miklauc, Ljubljana Stritarjeva ulica št. 5.

Vzorci na zahtevo poštnine prosto.

Tri žlice

železnatega vina lekarja Piccolija v Ljubljani, c. in kr. dvornega založnika, vsebujejo množino železa, ki jo mora zavžiti odrasli človek vsak dan, ako njegov organizem potrebuje železa, v nasprotju z drugimi izdelki, ki vsebujejo le tako množino železa, ki se dokazano nahaja v vsakem namiznem vinu, in torej nimajo nikake medicinske vrednosti. Polliter-ska steklenica 2 K.

Hotelska deln. družba „Triglav“ v Ljubljani.

Vabilo

na

izredni občni zbor

dne 23. oktobra 1910 ob 3. uri popoldan v hotelu „Ilirija“ v Ljubljani.

Dnevni red:

1. Poročilo upravnega sveta.
2. Volitev treh članov upravnega sveta za dobo 1910—1912 in enega člana v nadzorni svet.
3. Zvišanje del. glavnice za 100.000 K.
4. Samostalni predlogi delničarjev, ki se pa morajo najmanj osem dni pred občnim zborom pisмено izročiti upravnemu svetu.

Delničarji, ki hočejo izvrševati svojo glasovalno pravico, morajo položiti najdalje šest dni pred občnim zborom svoje delnice pri ljubljanski kreditni banki.

V Ljubljani, 29. septembra 1910.

Upravni svet.

2864

Edina slovenska kislavoda

Tolstovrška slatina

e po zdravniških strokovnjakih priznana med najboljšimi planinskimi kislimi vodami, je

izborna zdravilo

za katere v grlu, pljučih, želodcu in črevesih, za želodčni krč, zaprtje, bolezni v ledvicah in mehurju ter pospešuje tek in prebavo. Tolstovrška slatina ni le izborna zdravilna, temveč je tudi osvežujoča

namizna kislavoda.

Odlikovana je bila na mednarodni razstavi v Inomestu 1896 in na higijenični razstavi na Dunaju 1899.

Naroča se pri oskrbništvu Tolstovrške slatine, pošta Guštanj (Koroško), kjer se dobe tudi ceniki in prospekti.

Del čistih dohodkov gre v narodne namene.

Slovenci! Svoji k svojim! Zahtevajte povsod le Tolstovrško slatino! Vsaka slovenska gostilna naj ima le edino slovensko kislavodo.

2871

Odgovorni urednik: Ivan Štefe.